

LIITE TIEDOTTEeseen: 25 merkittävintä riskityötä Lähde: Kemikaaliriskien hallinta kuntoon, Työterveyslaitos 2017

nro	Työtehtävät	FJ-KORK (altiste) = Korkeille pitoisuuksille altistuvien työntekijöiden arvio FINJEM-työaltistematriisin mukaan v. 2007-09 ASA (altiste) = ilmoitettujen altistuneiden määrät v. 2010	Ammattitautien määrä v. 2006-2010 ellei muuta mainittu, epäilyt ja (suluissa hyväksytyt)
1	Lujitemuovityö, veneiden laminointi (mm käsinlaminointi, hionta)	FJ-KORK (styreeni) noin 1 000	Epäilyt ja hyväksytyt enkefalopatit = 10 tapausta vuosina 1995–2007.
2	Rakennusten purkutyö (mm. vanhojen putkieristeiden purku, rakennusjätteiden siivous) ja muut pölyiset rakennustyöt (mm. betonin piikkaus ja hionta)	FJ-KORK (kvartsi) noin 10 000 ASA (asbesti) = vuosittain: 200–300 rakennustyöntekijää, 30–70 putkiasentajaa, 20 eristäjää	Kaikki vuoden 2010 asbestisairaudet vanhasta altistuksesta = 304 (201) keuhkosityöpä = 33 (15) Mesoteliooma = 15 (13) Asbestoosi = 37 (21) Silikoosi = 17 (12)
3	Metallimalmien kaivos- ja louhostoiminnan pölyiset työt	FJ-KORK (kvartsi) noin 800 FJ-KORK (diesel pakokaasu) noin 400 ^A FJ-KORK (diesel pakokaasu) n. 200 ^B FJ-KORK (asbesti) < 10 ASA (asbesti) = 12 ASA (nikkeli) = 192 ASA (PAH) = 50 ASA (arseeni) = 274 ASA (kadmium) = 11	Keuhkosityöpä = 2 (1) Pleuraplakit ja adheesiot = 9 (7) Asbestoosi = 1 (0) Silikoosi = 3 (1)
4	Lattioiden päällystystyö (mm. parkettien sahaus, hionta ja lakkaus, muovimattojen liimaus)	FJ-KORK (formaldehydi) noin 270 ASA (tammen ja pyökin pöly) parketinasennuksessa = vuosittain 100–250	Lattianpäällystäjät: vuosittain 84 (49) tapausta per 10000 työntekijää. Allerginen kontaktidermatiitti = 18 (14) Toksinen enkefalopatia = 3 (2)
5	Betonituotteiden valmistustyö (mm. betonituotteiden hionta ja muu koneellinen työstö; siivous)	FJ-KORK (kvartsi) noin 1 400	Sementti ja muut mineraalituotteiden koneenkäyttäjät: vuosittain 37 (17) tapausta per 10000 työntekijää. Allerginen kontakti tai ärsytysdermatiitti, altisteena kromaattit tai sementti = 14 (11) Keuhkosityöpä = 3 (2) Silikoosi = 2 (1)
6	Automaalarin työ (mm. ruiskumaalaus, hionta, maalien sekoitus)	Automaalareille ei saada erillistä arviota, kuuluvat FINJEM:ssä maalareihin ja lakkaajiin ja lattiantekijöihin: FJ-KORK (synteettinen polymeeripöly) vähintään 800 FJ-KORK (aromaattiset hiilivedyt) 1 200 FJ-KORK (muut liuottimet) 1 300 FJ-KORK (formaldehydi) 300. Isosyanaateille altistuu (kaikki altistumistasot) noin 1 000, kromaateille noin 100 ja lyijylle noin 100. ASA (kromaattit) = vuosittain 2–3.	Auto tai muut maalarit, (noin 5000, ei rakennusmaalareita): vuosittain 61 (24) tapausta per 10000 työntekijää. Allerginen kontaktidermatiitti epoksihartseista tai maaleista = 13 (12) Muu dermatiitti liuottimista tai maaleista 9 (6) Isosyanaattiasma = 11 (4) Proteiinikontaktiurtikaria lateksista = 1 (1) toksinen enkefalopatia = 3 (2)

nro	Työtehtävät	FJ-KORK=Korkeille pitoisuuksille altistuvien työntekijöiden arvio FINJEM-työaltistematriisin mukaan v. 2007-09 ASA (altiste) = ilmoitettujen altistuneiden määrät v. 2010	Ammattitautien määrä v. 2006-2010 ellei muuta mainittu, epäilyt ja (sulussa hyväksytyt)
7	Formaldehydiliimojen käyttö puuteollisuudessa (mm. vanerin ladonta, kuumapuristus, liimakeittiö)	FJ-KORK (formaldehydi) vaneri ja kuitulevytyöntekijät noin 150 FJ-KORK (formaldehydi) huonekalupuusepät, konepuusepät ja veneenrakentajat noin 600.	Puuteollisuuden työntekijät: vuosittain 53 (23) tapausta per 10 000 työntekijää. Allerginen kontaktidermatiitti fenoli-formaldehydihartsista, kromaateista, puupölyistä (tai puulajeista) 32 (24).
8	Hitsaustyö ja polttoleikkaus metallituotteiden, muiden koneiden ja laitteiden sekä kulkuneuvojen valmistuksessa.	Kaikki hitsaajat ja kaasuleikkaajat metallituotteiden, koneiden, laitteiden ja kulkuneuvojen valmistuksessa FJ-KORK (kromaatit ja nikkeli) noin 2500 ASA (kromaatit, nikkeli) = vuosittain 1 500	Kaikki hitsaajat ja polttoleikkaajat ovat yhdessä ammattiryhmässä. Vuosittain 44 (22) tapausta per 10 000 työntekijää. Astma hitsausuuuista = 27 (7) Allerginen dermatiitti nikkelistä, kumikemikaaleista, isotiatsolinoneista = 10 (4) Ärsytys kontaktidermatiitti hiilivedyistä, leikkuuöljystä, pesuaineista ja hitsausuuuista = 8 (5)
9	Alumiinin hitsaus ja polttoleikkaus	Ei arviota FINJEM:ssä. Arvio perustuu altistumiseminaarin tuloksiin vuodelta 2006: 1000 korkeasti altistunutta. Biomonitoroinnissa toimenpideraja on alennettu puoleen entisestä arvosta vuonna 2013.	Yksi myrkytys hitsaajilla todennettu vuosina 2006–10. Muita alumiinihitaustapauksia ei voi erotella hitsaajien luokasta.
10	Leipomotyö (mm. jauhojen ja taikinan käsittely, siivous)	FJ-KORK (jauhöpöly) noin 3 400.	Leipurit ja kondiittorit: vuosittain 95 (55) tapausta per 10 000 työntekijää. 10 (4) astmatapausta (jauhöpölyastmoja 7 (3)), 11 (6) allergisia nuhia (jauhöpöly 7 (4)) and 7(6) proteiinikontakti dermatiittia (jauhöpöly 5 (4)). paistajat, muro- ja suklaatuotteiden koneenhoitajat: vuosittain 52 (21) tapausta per 10000 työntekijää. 10 (6) astmaa, joista 6(4) jauhöpölyastmoja ja 10 (6) allergista nuhaa, joista 6 (4) jauhöpölystä
11	Metalliteollisuuden maalarin työ (mm. ruiskumaalaus, hionta, maalien sekoitus)	Metalliteollisuuden maalareille ei erillistä arviota. Kuuluvat maalareiden ja lakkaajien ryhmään (kts automaalarit, rivi 6)	Kaikkien metalliteollisuuden maalareiden ammattitautien määrä oli 55 (24). asbestoosia = 3 (3) pleuraplakkeja ja adheesioita = 2 (2) isosyanaattiaastmoja = 4 (2) allergisia kontaktidermatitteja maaleista ja epoksihartseista = 10 (9) ärsytyskontaktidermatitteja pesuaineista ja liimoista = 2 (2) toksisia enkefalopatioita = 5 (3)
12	Muovituotteiden valmistustyö (mm. säkitys, valu ja koneiden pesu)	FJ-KORK (aromaattiset hiilivedyt, mm. styreeni) noin 320 FJ-KORK (muut liuottimet) noin 100 FJ-KORK (lyijy) <50	Koneenkäyttäjät: vuosittain 63 (23) tapausta per 10000 työntekijää. allergisia kontakti dermatiittia = 40 (29), joista epoksihartseista 14 (14) ärsytys kontaktidermatiitti 21 (9) astmoja 40 (8)
13	Haponkestävän ja ruostumattoman teräksen hitsaus	Kaikki hitsaajat ja kaasuleikkaajat kuuluvat samaan ammattiryhmään. FJ-KORK (kromaatit ja nikkeli) noin 2 500 ASA (kromaatit, nikkeli) haponkestävän ja ruostumattoman teräksen hitsaus: vuosittain 2 000	Haponkestävän ja ruostumattoman teräksen hitsaajia ei voi erotella ammattiluokittelun perusteella muista hitsaajista tai leikkaajista.

nro	Työtehtävät	FJ-KORK=Korkeille pitoisuuksille altistuvien työntekijöiden arvio FINJEM-työaltistematriisin mukaan v. 2007-09 ASA (altiste) = ilmoitettujen altistuneiden määrät v. 2010	Ammattitautien määrä v. 2006-2010 ellei muuta mainittu, epäilyt ja (suluissa hyväksytyt)
14	Sementin ja betonin valmistus (mm. prosessinhoito, siivous)	FJ-KORK (kvartsi) noin 600	Sementti ja muut mineraalituotteiden koneiden käyttäjät (sisältää hionta ja mekaaninen puhdistus) vuosittain 37 (17) tapausta per 10000 työntekijää. allerginen tai ärsytys kontaktidermatiitti kromista ja sementistä = 14 (11) keuhkosityöpä = 3 (2) silikoosi = 2(1)
15	Kampaajan ja parturin työ (mm hiusvärien, vaalennusaineiden, permanenttiaineiden, pesuaineiden käsittely)	Kampaajia ja partureita on noin 11 000 ja suurin osa heistä on altistunut. Korkeille pitoisuuksille altistuneiden määrää ei voida arvioida.	Parturit ja kampaajat vuosittain 59 (19) tapausta per 10 000 työntekijää. allerginen kontakti dermatiitti = 92 (56), joista 15 (14) p-fenyleenidiamiinista, 13 (11) persulfaateista, 7 (5) hiusväreistä, 3 (3) formaldehydistä ja 3 (3) isothiatsolinonista ärsytys kontakti dermatiitti = 64 (41) proteiini kontakti urtikaria = 8 (8) astma = 81 (16)
16	Allergisoivien puulajien käsittely puuteollisuudessa (mm. puun sahaus ja hionta)	FJ-KORK (puupöly, kaikki lajit) noin 3 000. Allergisoivia puulajeja käsittelevien määrää ei voida arvioida.	astma kuusesta, koivusta, abatsista, tujasta, MDF-levystä = 60 (16) allerginen nuha esimerkiksi kuusesta, abatsista, MDF-levystä = 18 (6) allerginen alveoliitti = 2 (1) allerginen kontakti dermatiitti esimerkiksi vanerista = 10 (3) ärsytys kontakti dermatiitti = 10 (8) nenäontelon syöpä tammesta, kovapuupölystä = 5 (3)
17	Sulatto- ja sulatusuunityöntekijät	FJ-KORK (rikkidioksidi) noin 550 FJ-KORK (rikkidioksidi) noin 800 ^c FJ-KORK (muut mineraalipölyt) noin 250 FJ-KORK (muut mineraalipölyt) noin 750 ^p FJ-KORK (kromaatit) noin 70 FJ-KORK (nikkeli) vähintään 150 ASA (arseeni, kadmium, kromi, nikkeli, PAH, lyijy-yhdisteet) sulatto- ja sulatusuunityöntekijät: vuosittain yli 400	Malmi ja metallisulattouunien käyttäjät: vuosittain 16 (12) tapausta per 10000 työntekijää. pleurapalkkeja ja adheesoita =7 (7) mesoteliooma = 2 (1) asbestin aiheuttama keuhkosityöpä = 2 (2) silikoosi, ei-ferriittisestä metallista = 1 (1) allerginen kontakti dermatiitti kromaateista = 1 (1)
18	Koneellinen puun työ puu- ja huonekaluteollisuudessa (mm hionta, levyjen sahaus, jyräntä)	FJ-KORK (puupöly) noin 1400 ASA (tammen ja pyökien pöly) huonekalujen valmistuksessa = 200	Puuntyöstökoneiden käyttäjät: vuosittain 83 (18) tapausta per 10 000 työntekijää. allerginen kontakti dermatiitti formaldehydistä = 10 (6) ärsytys kontakti dermatiitti puupölystä ym. = 5 (4) astma puupölystä ja formaldehydistä ym. = 27 (3)

nro	Työtehtävät	FJ-KORK=Korkeille pitoisuuksille altistuvien työntekijöiden arvio FINJEM-työaltistumatriisin mukaan v. 2007-09 ASA (altiste) = ilmoitettujen altistuneiden määrät v. 2010	Ammattitautien määrä v. 2006-2010 ellei muuta mainittu, epäilyt ja (sulussa hyväksytyt)
19	Valimotyöt (mm. kaavaus, valu, valunpuhdistus)	FJ-KORK (kvartsi) noin 1 200 FJ-KORK (muut mineraalipölyt) noin 350 FJ-KORK (muut mineraalipölyt) noin 900 ^P FJ-KORK (hiilimonoksidi) noin 200 FJ-KORK (lyjy) noin 150 FJ-KORK (formaldehydi) noin 50 FJ-KORK (arseeni) < 10 FJ-KORK (kromaattit ja nikkeli) noin 250 ASA (arseeni) = vuosittain 180–250 ASA (kadmium) = vuosittain 190–230 ASA (nikkeli) = vuosittain 180–220	Valimotyöntekijät: vuosittain 59 (30) tapausta per 10000 työntekijää silikoosi = 9 (7) keuhkotauti kvartsista = 1 (1) pleuraplakkeja ja adheesioita = 19 (17)
20	Graniitin louhinta ja työstö kiviteollisuudessa	Ei erillistä arviota graniitin louhintaan ja työstöön kiviteollisuudessa. Kivityöntekijät: FJ-KORK (kvartsi) noin 900 FJ-KORK (muut mineraalipölyt) noin 600 FJ-KORK (muut mineraalipölyt) noin 900 ^P	Graniitin louhinta ja työstöä ei voi erottaa muusta kaivostyöstä. Muut kivityöntekijät, kaivertajat: silikoosi =3 (1) Koriste- ja rakennuskivityöntekijät: keuhkosyöpä = 3(1) mesoteliooma = 1 (1) silikoosi =2 (2)
21	Viemäriputkien saneeraus	Noin 400–500 työntekijää tekee viemäriputkien sukutusta epoksiyhdisteillä	ammattitauteja epoksista =arvioitu 20 tapausta vuodessa
22	Rae- ja hiekkapuhallus	Altistuvien määristä ei ole tietoja saatavilla eri toimialoilta.	Tietoa ei ole saatavilla.
23	Vanerin, kertosuun, liimapalkkipuun, parketin, kuitulevyn ja lastulevyn valmistus (mm. työstö, sahaus, lajittelu, puristus, liimaus)	FJ-KORK (puupöly, nykyinen HTP) noin 240 FJ-KORK (puupöly, jos HTP 1 mg/m ³) vähintään 500 FJ-KORK (formaldehydi) noin 150 ASA (kaikki tammen ja pyökin pölylle altistuneet) = vuosittain 500–700	Puuntyöstökoneiden hoitajat: taloelementtien ja paneelien valmistustyöntekijät: vuosittain 8 (3) tapausta per 10000 työntekijää. kaikki ammattitaudit = 9 (3) allerginen kontakti dermatiitti akrylaateista ja puupölystä = 3 (1) allerginen nuha liimoista = 1 (1) dermatiitti puupölystä = 1 (1)
24	Kvartsin tuotantotyö (mm. rikastus, säkitys ja kuivaus)	Tietoja ei saatavilla	Tietoa ei saatavilla
25	Dieselajoneuvojen käyttö tunnelitoissa	Tunnelityöntekijöiden määrää ei ole saatavilla. Kaivos- ja louhintatyöntekijät: FJ-KORK (dieselpakokaasut) noin 650 ^A FJ-KORK (dieselpakokaasut) noin 300 ^B Rakennuskoneiden kuljettajat: FJ-KORK (dieselpakokaasut) noin 300 ^A FJ-KORK (dieselpakokaasut) noin 70 ^B	Maansiirto- ja muut vastaavat työntekijät: vuosittain 4 (2) tapausta per 10000 työntekijää. pleuraplakit ja adheesiot = 11 (8) mesoteliooma = 6 (6) keuhkosyöpä = 2 (1) silikoosi = 2 (0)

A: dieselpakokaasulle altistuvien määrä arvioitu ensin tilanteessa jossa typpidioksidin HTP arvo olisi 0,5 ppm eli 0,95 mg/m³ (SCOEL ehdotus, ei vielä voimassa Suomessa)

B: dieselpakokaasulle altistuvien määrä arvioitu myös tilanteessa typpidioksidin HTP -arvo olisi 1 ppm, joka on hyväksytty HTP- jaostossa v. 2015

C: rikkidioksidille altistuvien määrän toisessa arvioinnissa käytetty voimassa olleen HTP-arvon sijasta SCOELin suositusta 1,3 mg/m³ (SCOEL, 2009), joka vahvistettiin vuonna 2016 myös Suomen HTP-arvoksi.

D: pölyille altistuvien toiseen arviointiin käytetty saksalaisten MAK-arvoa 4 mg/m³ hengittävälle pölylle, koska Suomessa ei ole vielä asetettu hengittävän pölyn raja-arvoa.